

Par darbu bibliotēkā stāsta bibliotēkas vadītājs no 1955. līdz 1963. gadam
Liberts Vecmuktāns:

1955. gadā Ar ciema priekšsēdētāju vienojoties, ka tiks pieņemts par bibliotēkas vadītāju. Noteiktajā dienā uz b-kas nodotāmu - pieņemšanai ieradās b-kas vadītājs Jānis Parmelis, no rajona centrālās bibliotēkas bibliotekāre Brigita Blīte, pida-
lījās arī ciema padomes priekšsēdētājs Valdis Lejiņš. Konstatējām, ka b-kas durvis ir uzlaistas, atslē-
ga sabojāta. Telpas bija nošļoļamā stāvoklī. Bibliotēka izvietota divās nelielās telpās otrā stā-
va mansardā. Grāmatu krātuves telpā nebija pat loga uz āru, bet uz blakus esošo koridoru. Bijām spiesti strādāt aukstās, nekurinātās telpās, jo ciema padomei tajā laikā bija problēmas ar kurināmo.

Ar inventarizāciju gāja ļoti gausi, jo b-kā līdz šim nebija bijis precīzas grāmatu izsniegšanas reģistrācijas. Līdā daļa grāmatu, pēc bibliotekāra

apgalvojuma, atradās pārveidojamā b-kā un pie lasītājiem. Uz pārveidojamo b-ku aizbraucēši netikām. Ar vārdu sākot grāmatu fondu bija spiests pieņemt uz goda vārda. Iztiņstošo grāmatu lielākā daļa tā i neatradās un turpmāk tās bija jānoraksta.

Sāku pamazām apgūt darbu bibliotēkā. Un mēnesi rajona bibliotēka Jēkabpilī rīkoja bibliotekāru seminārus. Semināri ilga parasti divas, dažkārt pat trīs dienas. Centrālās b-kas vadītāja Jūlija Oslina bija ļoti stingra un prasīga. Praktiskās nodarbībās apguvām b-kā veicamo darbu ^{grāmatu} apstrādi, katalogu veidošanu. Guvām pieredzi kā rīkojami grāmatu apskati, lasītāju konferences, literārās tiesas un citi mūsu pasākumi grāmatu propagandā. Semināros gūtā pieredze palīdzēja praktiskajā darbā. Pamazām sakārtoju b-kas grāmatu fondu, sāku veidot katalogus, veidot uzskatāmo agitāciju.

Sākas darbs
jaunajā darba
vieta

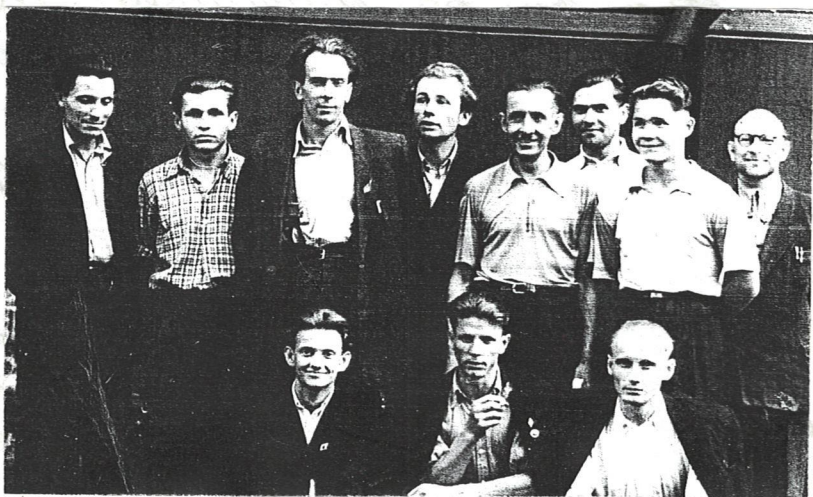

Grāmatu fonds tika papildināts no ciema padomes bučēta līdzekļiem. Rajona grāmatnīcā par noteikto summu bija jāatlasa literatūra un jāatceļ uz ciema b-ku. Lielās grāmatu pakas uz muguras stiepu līdz maza būvīša stacijai līdz

kurienei bija nrietns gabals. Autobusu satiksmes ar rajona centru toreiz tikpat kā nebija, galvenais satiksmes līdzeklis dzelzceļa mazais būvītis. No gala stacijas Vīdsalā atkal ar smagu grāmatu nastu līdz bibliotēkai. Dažreiz noreinātajā laikā man preti atbrauca ar zirga pajēgu, lai nebūtu jāstiepj smagu sāni. Vēlākos gados uzlabojās autobusu satiksme, grāmatu sānus tad varēja atnest līdz pašai ciema padomes mājai, pie kuras atradās autobusu pietura.

Kā jauns iesācējs b-kas darbā tiku nosūtīts uz kvalifikācijas celšanas kursiem Rīgā laikā no 1955. gada 8. augusta līdz 1. oktobrim. Klausījāmies lekcijas par teorētisko priekšmetu kursu, pieredzes apmaiņā apmeklējām pilsētas un lauku b-kas, arī lielo Valsts bibliotēku. Gribamējam ekskursijās uz labākajiem kolhoziem. Kursi daudz deva turpmākajam darbam.

Kursos Rīgā
Augšējā rindā
1. no kreisās

Dažādos masu pasākumos rīkojām kopīgi ar Tautas namu. Iecienīti bija bērnu rīti ar pasaku lasīšanu, mīkle minēšanu, dažādāmu rotaļām. Iegādājāmies aparāturu diafīlmu un attēlu demonstrēšanai. Rīkojām bērniem Gaungada eglītes vakarus ar Sala mīcā piedalīšanos un dāvanām.

Lai vairāk iesaistītu lasītājus b-kā tīkām rīkojusi dažādas pasākumus, kā lasītāju konferences, literārās tiesas, grāmatu apskatus u.c. izmantojot iedzīvotāju sapulces un dažādas sanāksmes.

Grāmatu fonds jau bija krietni pieaudzis un vecās telpas kļuva par šauras, nepavisam nebija piemērotas b-kas vajadzībām. Paredzes apmaiņas brīdī ceļos redzējām kā bibliotēkas telpas iekārtotas citās ciema padomēs. Tika pauzēts, ka lejas stāvā tika izdarīta telpu pārbūve un b-ka pārcēlās uz labākām telpām. Ar nelielu pārbūvi vēlāk b-ka šajās telpās atrodas arī tagad.

Ciema teritorija ir ļoti plaša, attālumā līdz centram lieli. Lai labāk apkalpotu lasītājus un grāmatām tika organizētas pārvietojamās bibliotēkas. Vistālākā atradās mūsu novadnieka rakstnieka Eduarda Salenieka sievas mājas „Osīšos” aiz Mežzemes skolas. (Starp citu - pats Salenieks šajā skolā esot strādājis par grāmatvedi, tēlākos gadus, kad kolhozā norīta meliorācijas darbi, visas zemnieku mājas meliorētajās platībās bija jānojauc un iedzīvotājiem jāpārcēlās uz jaunceltām ciematām. Tomēr Salenieku māju gribējām saglabāt. Pieliktojam mazu ziltībīni - kopā ar k-za priekšsēdētāju Vili Markeviču ciema izpildekomiteja parakstīja meliorācijas darbu pieņemšanas aktu, ka objektā tādas nu tādas mājas ir nojauktas, arī „Osīši”. Un tā „Osīši” stāv vēl šodien tikai to īpašnieku vairs nav. Derētu pielikt pieminēšanas plāksni, ka „Osīši” ir rakstnieka Eduarda Salenieka sievas īpašums.)

Reizi divās nedēļās braucu uz turieni ar grāmatu saņem. Tajā laikā kā liels transports līdzeklis bija zirgs, ciema padomei pieder-

rosāis Ģurka. Un tā es ar ciema Ģurku mēro-
ju kādus 11-13 km uz tuvieni. Ģiemā ceļš vedā
caur mežiem uz Pienkstīnieniem, tad rēķen pa me-
žu un laukiem uz Mlezzenes skolu. „Osīs” istaba,
kurā atradās pārvietojamā b-kā, jau bija izkari-
nāta. Par to rūpējās vecais Osīšu tēvs un māte. Sanā-
kušie lasītāji tur jau sēdēja, tērēja gaidīdami
ierodamies bibliotēkā. Notika ne tikai grāmatu
apmaiņa, bet arī pārrunas par jaunākajiem noti-
cieniem ciema padomē, kolhozos. Šādās reizēs ciema
padome mēu uzlīdzēja arī dažādu maksājumu
ierakstiem no iedzīvotājiem, lai vecākiem laudim
nebūtu jāmeko tālais ceļš uz ciema padomi.

Jauns bija tāds brauciens sniegotā ziemeļā cauri
piesniņģušajiem mežiem un pāri laukiem. Atpakaļ-
ceļā jau iznāca braukt pa naktis melnenu, jo
ziemas dienas tik īsas, lasītāji dažkārt uz bib-
liotēku atnāca jau krītni pavēlu.

Otrā pārvietojamā b-kā atradās K-2 Vēdsala
kantarē „Priekulānos”. Sabiedriskā kārtā man
daudz palīdzēja Anna Umbrē, kura pati bija lie-
la grāmatu lasītāja, labprāt aiznesa grāmatas arī
saviem kaimiņiem uz „Spuldseniekām”. Vēlāk, kad
viņa pārnāca dzīvot uz Lāčkalu, turpināja savu
iemīloto darbu grāmatu pieņemšanai lasītājiem mā-
jās. Vecajiem laudim grāmatas uz mājām bieži vien
aiznesa skolnieki, arī pastniece Ēna Meiere.

Pleša ciema teritorijā un lielā attālumā stipri
apguitināja lasītāju nokļūšanu līdz bibliotēkai.
Tika risināts jautājums par otras bibliotēkas atvēr-
šanu. Telpas b-kai tika izraudzītas „Ārīnos” kur
bija izvietots arī feldšeru-veemāšu punkts. Rajona
Kultūras nodaļa pieņēma bibliotēkāra štata me-

nāku un 1963. gadā tika modifikuēta Meršemes bibliotēka. Bibliotēkas vadītāja dzīvokļa jaucējumā daudz palīdzēja k-za priekšsēdētāji. Makarijs Vēlāns šī b-ka tika pārcelta uz jaunuscelto k-za kantora ēku, kurā speciāli bija paredzētas telpas bibliotēkai. Pēc kolhozu likvidēšanas šī b-ka tagad atrodas Meršemes skolā, ciemata centrā.

Gadu no gada pieauga bibliotēkas loma ciema sabiedriskajā dzīvē. Literatūras klāsts kļuva arvien plašāks un daudzveidīgāks. Lasītāji varēja izvēlēties vajadzīgo literatūru savā specialitātē. Lauksaimniecības specialistiem bija pieejama literatūra lauksaimniecībā, lopkopībā, mehanikā, arī medicīnā, veterinārijā un citās specializācijās. Cilvēki specialās literatūras studētāji bija agronomi Ēlma Pusbernieks un Vāldis Dzenis, kurš tagad ir augstā rango darbinieks Lauksaimniecības ministrijā. Čakli lasītāji bija jau pieminētā Ēlma Almbre, kā arī Elza Niedrīte, Jānis Alpmiņis, Voldemārs Ošāns, Voldemārs Tetuhors, Leila un Eduards Fabērzi, Krūmiņa un Buzuka ģimenes un daudzi citi. Īpaši skolēni.

Ciema padome b-ka priekšā ierīgojams lidošanas grāmatu iegādei un laikrakstu un žurnālu abonēšanai. Tika abonēti visi centrālās republikas un PSRS laikraksti un žurnāli. Bibliotēkai tika iegādāti jauni grāmatu plaukti un citi inventārs. Daudz strādāju pie uzskatāmās aģitācijas izgatavošanas. Aktīvi piedalījies mākslinieciskajā pasākumā. Tautas namā iestudēju viencēlienu un vairākcēlienu lugas.

No bibliotekāra darba aizgāju 1963. gadā

1999. gada 10. ix J. Nemunskis